

**ZARZĄDZENIE Nr 57/MON
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ**

z dnia 14 listopada 2003 r.

**w sprawie określenia organizacji i szczegółowych zasad funkcjonowania
wojskowych lotniskowych organów służby ruchu lotniczego**

Na podstawie art. 120 ust. 6 ustawy z dnia 3 lipca 2002 roku — Prawo Lotnicze (Dz. U. Nr 130, poz. 1112) zarządza się, co następuje:

R o z d z i a ł 1

Przepisy ogólne

§ 1. Zarządzenie określa organizację i szczegółowe zasady funkcjonowania wojskowych lotniskowych organów służby ruchu lotniczego.

§ 2. W celu zapewnienia bezpieczeństwa i płynności ruchu lotniczego statków powietrznych na lotniskach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, tworzy się lotniskowe organy służby ruchu lotniczego, zwane dalej „Wojskowymi Portami Lotniczymi”.

§ 3. Wojskowy Port Lotniczy zarządza ruchem lotniczym statków powietrznych w przydzielonej lotniskowemu przestrzeni powietrznej oraz na polu naziemnego ruchu lotniczego.

§ 4. Wojskowy Port Lotniczy zapewnia:

- 1) służbę kontroli ruchu lotniczego, informacji powietrznej i alarmową dla załóg statków powietrznych wykonujących loty w przestrzeni powietrznej wojskowych lotnisk kontrolowanych;

- 2) służbę informacji powietrznej i alarmową dla załóg statków powietrznych wykonujących loty w przestrzeni powietrznej wojskowych lotnisk niekontrolowanych;
- 3) służbę informacji lotniczej;
- 4) zabezpieczenie potrzeb użytkowników przestrzeni powietrznej lotniska wojskowego z zakresu realizacji ich zadań;
- 5) współdziałanie i współpracę z właściwymi organami państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym oraz organami wojskowymi.

§ 5. 1. Wojskowy Port Lotniczy zarządza ruchem lotniczym statków powietrznych w przestrzeni powietrznej lotniska wojskowego wyznaczonej jako:

- 1) przestrzeń kontrolowana, zwana strefą kontrolowaną lotniska wojskowego (MCTR), dla wojskowych lotnisk kontrolowanych;
- 2) przestrzeń kontrolowana, zwana rejonem kontrolowanym (MTMA) dla węzła wojskowych i/lub cywilnych lotnisk kontrolowanych;
- 3) przestrzeń niekontrolowana, zwana strefą ruchu lotniskowego lotniska wojskowego (MATZ), dla wojskowych lotnisk niekontrolowanych.

2. Granice pionowe i poziome przestrzeni powietrznej lotniska wojskowego, określa się w porozumieniu z jednostką lotniczą bazującą na lotnisku

wojskowym oraz wojskowym lotniskowym organem służby ruchu lotniczego.

§ 6. Dowódcy rodzajów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej są odpowiedzialni za zapewnienie warunków do funkcjonowania Wojskowych Portów Lotniczych na lotniskach będących w ich dyspozycji.

§ 7.1. Nadzór merytoryczny nad funkcjonowaniem i szkoleniem specjalistycznym personelu Wojskowych Portów Lotniczych sprawuje Szef Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Szkolenie, o którym mowa w ust. 1, obejmuje:

- 1) teoretyczne oraz praktyczne szkolenie (z wykorzystaniem urzędów specjalistycznych) w ośrodku szkolenia Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej;
- 2) teoretyczne oraz praktyczne szkolenie (z wykorzystaniem symulatora procedur ruchu lotniczego) w ośrodku szkolenia lotniczego państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym;
- 3) praktyczne szkolenie na stanowisku operacyjnym służby ruchu lotniczego lotniska wojskowego lub cywilnego.

§ 8. Zarządzanie Wojskowym Portem Lotniczym jest realizowane przez dowódcę jednostki wojskowej, który zarządza lotniskiem.

§ 9. Zarządzający lotniskiem — Dowódca Bazy Lotniczej jest odpowiedzialny za:

- 1) zapewnienie dostępności służby ruchu lotniczego dla załóg statków powietrznych;
- 2) organizację oraz funkcjonowanie i wyposażenie techniczne Wojskowego Portu Lotniczego;
- 3) zapewnienie właściwego poziomu wykształcenia personelu Wojskowego Portu Lotniczego.

§ 10. Do Wojskowego Portu Lotniczego przekazuje się dane o planowanych i wykonywanych lotach z lotniska wojskowego oraz inne informacje dotyczące ruchu lotniczego.

§ 11. Wojskowy Port Lotniczy jest uprawniony do wydawania poleceń załogom statków powietrznych w sytuacjach określonych w zasadach działania służb ruchu lotniczego oraz przepisach ruchu lotniczego.

Rozdział 2

Zadania Wojskowego Portu Lotniczego

§ 12. Wojskowy Port Lotniczy zapewnia, odpowiednio do natężenia i warunków ruchu lotniczego w przestrzeni powietrznej dostępnej dla żeglugi, następujące rodzaje służby ruchu lotniczego:

- 1) służbę alarmową oraz
- 2) służbę kontroli ruchu lotniczego lub
- 3) służbę informacji powietrznej.

§ 13. Wojskowy Port Lotniczy współuczestniczy i współdziała z właściwymi organami wojskowymi i cywilnymi w zapewnieniu załogom statków powietrznych służby:

- 1) informacji lotniczej;
- 2) meteorologicznej;
- 3) poszukiwania i ratownictwa lotniczego.

§ 14. Do podstawowych zadań Wojskowego Portu Lotniczego należy:

- 1) zapewnienie bezpieczeństwa ruchu lotniczego podczas startów, lądowań oraz manewrowania statków powietrznych na ziemi i w powietrzu, przez stosowanie procedur ruchu lotniczego, w szczególności określonych w instrukcji użytkownika lotniska wojskowego;
- 2) zapobieganie zderzeniom się statków powietrznych podczas lotu;
- 3) zapewnienie kontroli na polu naziemnego ruchu lotniczego oraz zapobieganie zderzeniom się na polu manewrowym statków powietrznych z sobą oraz z przeszkodami na tym polu;
- 4) usprawnianie i utrzymanie uporządkowanego przepływu ruchu lotniczego;
- 5) zapewnienie obiegu informacji o planowanych i wykonywanych lotach i przelotach;
- 6) informowanie właściwych organów wojskowych oraz cywilnej służby ruchu lotniczego o ruchu statków powietrznych podlegających zabezpieczeniu;
- 7) udzielanie załogom statków powietrznych wskázówek i informacji użytecznych dla bezpiecznego i sprawnego wykonywania lotów;
- 8) udzielanie pomocy załogom statków powietrznych znajdującym się w sytuacji szczególnej w locie;
- 9) współpraca z lotniskowymi organami służby meteorologicznej oraz z organami systemu poszukiwania i ratownictwa lotniczego;
- 10) zawiadamianie organu odpowiedzialnego za uruchomienie systemu ratownictwa lotniczego o statkach powietrznych potrzebujących pomocy i współdziałanie z tym organem w razie potrzeby;
- 11) realizacja przedsięwzięć służby ruchu lotniczego wynikających z procesu organizacji i zabezpieczenia lotów jednostki lotniczej bazującej na lotnisku oraz innych użytkowników przestrzeni powietrznej lotniska wojskowego;
- 12) sprawowanie nadzoru w zakresie utrzymywania wymaganej gotowości eksploatacyjnej lotniska oraz informowanie właściwych organów i służb o stwierdzonych niedociągnięciach mających wpływ na bezpieczeństwo lotów.

Rozdział 3

Funkcjonowanie wojskowych lotniskowych organów służby ruchu lotniczego

§ 15. Etat Wojskowego Portu Lotniczego lotniska kontrolowanego obejmuje następujące stanowiska funkcyjne służby ruchu lotniczego:

- 1) kontroler lotniska (krl TWR);
- 2) asystent kontrolera lotniska (akrl TWR);
- 3) kontroler zbliżania (krl APP);
- 4) asystent kontrolera zbliżania (akrl APP);
- 5) kontroler precyzyjnego podejścia (krl PAR);
- 6) asystent kontrolera precyzyjnego podejścia (akrl PAR);
- 7) kontroler ruchu naziemnego (krl GND);
- 8) informator ruchu lotniczego;
- 9) planista ruchu lotniczego.

§ 16. Etat Wojskowego Portu Lotniczego lotniska niekontrolowanego obejmuje następujące stanowiska funkcyjne służby ruchu lotniczego:

- 1) informator (oficer) lotniskowej służby informacji powietrznej;
- 2) informator ruchu lotniczego;
- 3) planista ruchu lotniczego.

§ 17.1 Obsada etatowa Wojskowego Portu Lotniczego może być zróżnicowana w zależności od rodzaju zapewnianej służby ruchu lotniczego i odpowiednio do zakresu realizowanych zadań.

2. Skład obsady stanowisk funkcyjnych służby ruchu lotniczego jest uzależniony od charakteru i natężenia lotów oraz warunków ruchu lotniczego w strefie lub rejonie odpowiedzialności Wojskowego Portu Lotniczego.

§ 18. 1. Personel Wojskowego Portu Lotniczego wymieniony w § 15 pkt 1, 3, 5, 7 jest uprawniony do zapewnienia służby ruchu lotniczego załogom statków powietrznych.

2. Informator (oficer) lotniskowej służby informacji powietrznej Wojskowego Portu Lotniczego wojskowego lotniska niekontrolowanego jest uprawniony do zapewnienia służby informacji powietrznej i alarmowej.

§ 19. Uprawnienia, o których mowa w § 18 ust. 1 i 2 nadaje Dowódca Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej (Sił Powietrznych) i/lub Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego.

§ 20. 1. Personel Wojskowego Portu Lotniczego wymieniony w § 15 pkt 2, 4, 6, 8 i 9 oraz w § 16 pkt 2 i 3 jest uprawniony do planowania ruchu lotniczego i zapewnienia obiegu informacji o ruchu lotniczym.

2. Personel Wojskowego Portu Lotniczego wymieniony w § 15 pkt 8 i 9 oraz w § 16 pkt 2 i 3 stanowi obsługę Biura Odprawy Załóg lotniska wojskowego.

§ 21. Wojskowy Port Lotniczy w zakresie planowania ruchu lotniczego zobowiązany jest do:

- 1) składania zamówień na przydział elementów przestrzeni powietrznej (w formie depech RQA) zgodnie z zasadami wyrażonymi w przepisach ruchu lotniczego;

- 2) egzekwowania od użytkownika przestrzeni powietrznej przestrzegania dyscypliny i właściwego wykorzystania poszczególnych elastycznych elementów przestrzeni powietrznej, zgodnie z dokonanym przez Ośrodek Zarządzania Przestrzenią Powietrzną (OZPP) Agencji Ruchu Lotniczego przydziałem przestrzeni, określonym w formie Planu Użytkowania Przestrzeni Powietrznej (AUP);
- 3) niezwłocznego odwoływania niewykorzystywanych przez użytkowników elementów przestrzeni powietrznej w celu opublikowania zmian w Zaktualizowanym Planie Użytkowania Przestrzeni Powietrznej (UUP).

§ 22. W przestrzeni powietrznej kontrolowanej przydzielonej lotnisku wojskowemu Wojskowy Port Lotniczy zapewniają następujące rodzaje służby kontroli ruchu lotniczego (ATC):

- 1) służbę kontroli lotniska zapewnianą przez lotniskowy organ kontroli lotniska — krl TWR;
- 2) służbę kontroli zbliżania zapewnianą przez lotniskowy organ kontroli zbliżania — krl APP lub inny wojskowy albo cywilny organ ruchu lotniczego;
- 3) służbę kontroli precyzyjnego podejścia zapewnianą przez lotniskowy organ kontroli precyzyjnego podejścia — krl PAR.

§ 23. W przestrzeni powietrznej strefy ruchu lotniskowego lotniska wojskowego (MATZ) oraz w przestrzeni niekontrolowanej podlegającej odpowiedzialności Wojskowego Portu Lotniczego, służby ruchu lotniczego określone w § 12 pkt 1 i 2 zapewnia informator (oficer) lotniskowej służby informacji powietrznej.

§ 24. 1. Kontrola ruchu naziemnego dla załóg statków powietrznych na polu manewrowym lotniska kontrolowanego jest zapewniana przez kontrolera lotniska (krl TWR) lub kontrolera ruchu naziemnego (krl GND). Rozdzielenie funkcji na więcej niż jedno stanowisko operacyjne jest uzależnione od natężenia (intensywności) lotów lub stopnia skomplikowania ruchu lotniczego.

2. W przypadku przekazania kontroli ruchu naziemnego do krl GND, kontroler lotniska (krl TWR) określa zakres odpowiedzialności krl GND w zapewnieniu kontroli ruchu naziemnego na lotnisku wojskowym.

§ 25. Zasady szkolenia personelu Wojskowego Portu Lotniczego, doskonalenia, nadawania uprawnień, weryfikacji tych uprawnień oraz zasady działania, strefy i rejonu odpowiedzialności organów służb ruchu lotniczego są określone w przepisach i instrukcjach ruchu lotniczego.

§ 26. Czas pracy Wojskowego Portu Lotniczego ustalany jest przez właściwego dowódcę rodzaju Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 27. Wyposażenie techniczne Wojskowego Portu Lotniczego powinno zapewnić realizację zadań służby ruchu lotniczego w przydzielonej przestrzeni powietrznej i w szczególności obejmuje:

- 1) naziemne lotnicze urządzenia lotniskowe;
- 2) urządzenia łączności radiowej relacji ziemia-powietrze;
- 3) urządzenia przewodowej łączności telefonicznej, telefaksowej z właściwymi organami ruchu lotniczego i elementami lotniska odpowiedzialnymi za działalność operacyjną oraz innymi organami wojskowymi;

4) urządzenia specjalistyczne, sprzęt informatyczny i inny niezbędny do zapewnienia obiegu informacji o ruchu lotniczym.

§ 28. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: *J. Szmajdziński*